

Odgovor novinarki Jutarnjeg lista Lani Ribarić na intervjuu Joška Marušića od 25. siječnja 2025. (i prethodno objavljenog na KAportal.hr)

22. siječnja, oko 3 sata iza ponoći, čitao sam gotovo beskrajni intervju kolege Joška Marušića objavljenog na KAportalu. Profilirajući našu zonu interesa na internetskim mrežama, Google pretraživač mi je ponudio baš ovu. Pomislio sam da ću odustati od čitanja kada sam stigao do dijelova intervjuja koji pokazuju vrlo čudne i meni neprihvatljive svjetonazorske stavove, a osim toga sam neke dijelove procijenio kao neprimjerene i nekusne.

S obzirom na to da je intervju objavljen na regionalnom portalu, podijelio sam informaciju s Upravom te smo bili stava da je naša reakcija i komentar nepotreban, znajući zapravo da ovi stavovi nisu ništa novo i da ovakva razračunavanja s ALU, pojedinim odsjecima i kolegama, s vremena na vrijeme dođu na medijski repertoar.

Objavom u Jutarnjem listu ovaj slučaj je izašao iz okvira svojstvene nam tolerancije pa šaljemo svoja razmišljanja na otvorenu temu.

Da sam ovakav intervju pročitao o nekoj drugoj sastavnici Sveučilišta u Zagrebu, osobno bi se zabrinuo i imao puno pitanja, pa tako vjerujem ima i onaj dio javnosti koji nas ne poznaje iznutra i svi oni koji su osobno zainteresirani za nas (roditelji naših studentica i studenata, štovatelji likovne i vizualne umjetnosti, nadležna ministarstva...). Zbog svih njih dužni smo osvrnuti se na riječi koje je kolega Marušić tako „otvoreno, lijepo“ i bez ikakvog susprezanja, i „dlake na jeziku“, iznio u javnosti.

Osim svega iznesenog, spomenuo bi da je općepoznato da na rasuđivanje i percepciju svakoga od nas utječu i dvije kategorije spomenute u objavljenom intervjuu – „bura i vino“, ovisno o trajanju i količini izloženosti istima.

Kolega Joško Marušić nedvojbeno ima uvaženi status, bogatu biografiju, a krasi ga i brojne zasluge u nacionalnom kulturno-umjetničkom prostoru i međunarodna karijera. Upravo zbog toga i njegovog velikog iskustva i rada u Zagreb filmu, bio je pozvan na ALU gdje je uz Ivana Ladislava Galetu suosnivao Odsjek za animirani film i nove medije (OZAFIN).

Osobno više poznajem njegov rad nego njega samog.

Iz moje osobne vizure, jer tako sam odgojen i takvog sam nazora, *nepopularnim* mišljenjem ne smatram izricanje nezgodne istine, već kada netko posegne za javnim prostorom kao komadom vlastitog papira ili zida na kojem bez susprezanja može iskazati ogorčenje koje u njemu očigledno ključa dugo nakon isteka zakonski predviđenog radnog vijeka, pa se po odlasku u mirovinu ne može suspregnuti ispuniti medije osobnim crnilom, zlovoljom, revanšizmom, bjesovima i gorčinom prema kolektivu i ustanovi u kojoj je proveo dio svoga radnog vijeka. Sve uglavnom jer to možete kao medijski poznata i interesantna osoba. Sasvim sigurno bi se više cijenio pokušaj poboljšanja i unaprjeđenja sustava kada je čovjek u prilici to napraviti kako mu savjest nalaže.

Ponekad se ova devijacija ispoljava kao zakašnjela frustracija koja zna spopasti naše kolege, pogotovo ako su otišli u mirovinu, a htjeli su ostati još raditi, no nije bilo udovoljeno njihovoj želji, a poneki se posvađaju sa svima pa odjure kao furije.

Kako rad u našoj struci ne prestaje odlaskom u mirovinu, često upravo oni koji su kreativno iskričavi i nastavljaju svoj rad u vlastitom ateljeu ili nekom drugom formatu kreativnog prostora, osjećaju nepravdu jer ih nismo pozvali kao emerituse ili doživotne suradnike, pa odlazak u mirovinu po sili zakona proglašavaju svojevolumnim huljenjem protiv genija.

ALU ima 6 odsjeka, 6 pročelnika, 6 katedri i 74 profesorice, profesora i drugih članova Akademijskog vijeća. Ova struktura omogućava i zahtjeva iskazivanje potreba, interesa i praćenje provedbe potreba svakog pojedinog odsjeka u skladu s nastavnim planom i programom, te strategijom razvoja odsjeka i cijele ALU.

Plaća, zaduženja uloge i očekivanja od svakog pojedinog profesora su različita što ovisi o mnogočemu, a ponajprije o njihovom statusu, kolegijima koje predaju, te aktualnoj viziji ALU u suvremenom obrazovnom, te lokalnom i globalnom društvenom kontekstu.

Na svakom odsjeku ALU postoji niz zaposlenika koji provode nastavu sa studentima u rasponu od vanjskih suradnika, predavača, stručnih i umjetničkih suradnika, asistenata, docenata, izvanrednih profesora, pa do redovitog profesora u prvom izboru ili trajnom zvanju. Nastava nije skup improvizacija pojedinog sudionika u nastavi, već je strukturirana, sadržajno i silabusom detaljno definirana za svaki pojedini kolegij (teme, satnica, zadaci, ishodi učenja, opterećenja studenta...).

Nastavno osoblje napreduje kroz niz strogo propisanih uvjeta koji uključuju i njihov umjetnički ili znanstveni rad, izložbe, nagrade, objavljene tekstove, udžbenike, nastavne materijale, institucijski doprinos...

Svi profesori ALU moraju imati izbalansiran odnos između sveukupnosti ovih i dodatnih zahtjeva, a prije svega umjetničke karijere s pedagoškim vještinama, a nitko na ALU ne dolazi na mala i sporedna vrata i mimo propisanog protokola.

Nekada se smatralo da je dovoljno biti poznati umjetnik, umjetnik „na glasu“, te da je to početak i kraj svih potrebnih kompetencija za educiranje novih mladih umjetnika.

Danas je to puno složenije i osim ovog zahtjeva, pred profesora je postavljen niz zahtjeva i kompetencija koje moraju biti dobro izbalansirane (znanja i umjetničke kompetencije, pedagoška praksa i vještina, metodika poučavanja...).

Obrazovanje na ALU ne iscrpljuje se i ne završava samo na stvaranju umjetnika, već je je raspon kvalifikacija i kompetencija koje studenti stječu daleko širi i raznovrsniji.

Svakako s ALU dolazi najveći broj onih koji zauzimaju to istaknuto mjesto na našoj sceni, no obrazujemo također profesore likovne kulture, konzervatore i restauratore, kreatore video igara, animatore u širokom spektru uloga koje u procesu animacije mogu obavljati i brojne druge profile istraživača koji preispituju zahtjeve društva, novu ulogu kreativnosti u njemu, te ulogu umjetnosti i redefiniranje njene pozicije u suvremenom kontekstu.

Plaće profesora svakako nisu 3.000 eura, kako se spominje u intervjuu, iako pojedini od njih mogu do kraja svoje profesorske karijere doseći i taj iznos, ukoliko zadovolje prethodno navedene propisane uvjete, te svakih pet godina napreduju u zvanju.

Raspon plaća je od prilično niskih iznosa honorara za vanjske suradnike i velikih kašnjenja u isplatama istih, preko asistentskih u iznosu od otprilike 1.300 eura, docenta od oko 1.800 eura, do gore navedenih visokih, za one u najvišim zvanjima s iznosom do 3.000 eura. Brojni odu u mirovinu ne dosežući taj status.

S obzirom na to da neki dolaze na ALU u višoj životnoj dobi kada su njihove karijere već izgrađene, a njihov umjetnički ili znanstveni renome neupitan, a drugi kao asistenti, napredak nije ravnomjeran. Mogućnost zapošljavanja profesora ovisi o oslobođenim koeficijentima do kojih se uglavnom dolazi kada netko od kolega ode u mirovinu jer kadrovska razvojna komponenta u sustavu visokog obrazovanja nije u pravoj mjeri uvažena. Do statusa redovitog profesora u trajnom zvanju dolazi se ispunjavanjem svih propisanih uvjeta svakih pet godina, te tako napredujući u umjetničko-nastavnim ili znanstveno-nastavnim zvanjima, što znači da

je za navedeni status potrebno otprilike 25 do 30 godina rada na visokoškolskoj obrazovnoj ustanovi.

Katedre i odsjeci odlučuju o kadrovskoj politici, a profesori koje odaberu između prijavljenih na natječaju za zapošljavanje moraju proći povjerenstvo za utvrđivanje uvjeta koje prijavljeni moraju zadovoljiti, potvrđuje ih uz raspravu i prezentaciju njihovih životopisa i dostignuća Akademijsko vijeće, zatim šaljem na matično povjerenstvo, pa onda još za viša zvanja idu i na potvrdu Senata Sveučilišta.

Nitko ne može samo tako nekoga „dovesti“ na ALU niti na njoj danas postoje veličine koje mogu odlučiti da takva dovođenja „toleriraju“ iz bilo kojeg razloga.

Primjetno je da među učeničkom i studentskom populacijom ima sve više frustracije koja uzrokuje čitav raspon psihičkih problema, a koji ponekad ili većinom proizlaze iz zapuštenih elementarnih odgojnih procesa (od obitelji do nižih razina obrazovnog sustava) i brige o izbalansiranoj izgradnji osobnosti, a dijelom iz pretjeranih očekivanja i pritiska, te sustava poremećenih vrijednosti.

Brizi o mentalnom zdravlju studenata, Sveučilište u Zagrebu svaki dan posvećuje sve više pažnje, kao i svaka pojedina sastavnica. ALU upisuje brojne studentice i studente koji su bitno osjetljiviji na sve oblike društvenih poremećaja, no ne bih rekao da u postotku imamo više studentica i studenata „slabog psihičkog stanja“, no svakako nam je do njihovog psiho-fizičkog zdravlja stalo i činimo sve da na vrijeme uočimo problem, te ponudimo stručnu pomoć.

ALU je mjesto na kojem podučavamo stare i tradicionalne umjetničke vještine, ali i suvremene tehnologije, metode i pristupe. Ukoliko uz sve navedeno netko smatra da je podučavanje razumijevanja konceptualne i suvremene umjetnosti nešto što ne bi trebali raditi, onda taj podliježe diktatu neke trendovske ili osobne demagogije. ALU u svojem obrazovnom procesu zahvaća širinu koju umjetnost kao područje u svojoj naravi sadržava, a kroz rad u malim grupama, koje su također jedan tipikum ovog oblika umjetničkog obrazovanja, posvećuje i pozamašnu pažnju osobnom pristupu i odgojnom aspektu nastavnog procesa.

Kompetencije i umjetničke dosege naših profesora moguće je pronaći i preko internetskih pretraživača i preko baza podataka znanstvenika i umjetnika, a redovito sudjeluju na važnim umjetničkim manifestacijama te osvajaju nagrade i priznanja. To vrijedi za sve odsjeke ALU i njihove profesore, pa tako i za OZAFIN. Danas kada smo ostali bez profesora koje smo svi zajedno visoko cijenili i koji su osnivali taj odsjek, poput Ivana Ladislava Galete, trenutno zaposlene profesorice i profesori također osvajaju ugledna priznanja i nagrade na filmskim festivalima, a među njihovim redovima danas je i umjetnički ravnatelj Svjetskog festivala animiranog filma - Animafesta kao i dobitnica nagrade za najbolji eksperimentalni film na jednom od najvažnijih europskih festivala.

Naši studenti i profesori izlažu, prikazuju, objavljuju svoje radove na mjestima na kojima do sada nitko iz Hrvatske nije sudjelovao, dok na brojnim festivalima širom Europe i svijeta osvajaju vrijedne i prestižne nagrade.

Smatram da ALU treba napredovati i svakodnevno se mijenjati i prilagođavati novonastalim okolnostima i poziciji umjetnosti unutar takvog sustava, te proširivati mogućnosti zapošljavanja naših studenata. No, burza rada sigurno nije jedini kriterij za procjenu naše uspješnosti niti je cijena njihovih djela postignuta na tržištu jedina vrijednost za kojom trebamo težiti.

Na kraju ću spomenuti da je ALU zbog potresa preselila na privremene, prilično neprimjerene lokacije, ali one koje si je jedino mogla priuštiti s obzirom na odobrena sredstva i specifične potrebe (radni prostori za kiparske, slikarske i grafičke tehnike, predavaonice, kabinete za animaciju, eksperimente sa zvukom...), da je u istima uspješno prošla re-akreditacijski proces

kojim zadržava pravo djelovanja, da kroz cjelovitu obnovu obnavlja gotovo sve svoje objekte, uvodi sustave unaprjeđenja kvalitete i nastavnih procesa, provodeći mjere unutarnjeg preustroja.

Istovremeno se zajedno s druge dvije zagrebačke akademije bori za osiguranje dostatnih sredstava za osnovne materijalne troškove, te je ušla u proces pregovaranja o programskom financiranju.

Naš cilj je sustavno i kontinuirano unaprjeđivanje i podizanje kvalitete na svim razinama našeg djelovanja, kao i suočavanje s problemima koji su neminovno prisutni, no koje ne ignoriramo, već detektiramo i rješavamo.

Dekan
prof. art. Alen Novoselec